

Зборник саопштења у изводу
ПРЕТПОСТАВКЕ ОПТИМАЛНЕ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ
КОНЦЕПТА ТОТАЛНЕ ОДБРАНЕ
У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Приредили:
Вељко Благојевић, Драган Станар

Зборник саопштења у изводу

Научни скуп

**ПРЕТПОСТАВКЕ ОПТИМАЛНЕ
ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ КОНЦЕПТА ТОТАЛНЕ
ОДБРАНЕ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ**

Београд, 19. март 2026.

Приредили:

др Вељко Благојевић

др Драган Станар

Београд, 2026.

Зборник саопштења у изводу
ПРЕТПОСТАВКЕ ОПТИМАЛНЕ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ КОНЦЕПТА ТОТАЛНЕ
ОДБРАНЕ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ
DOI: <https://doi.org/10.46793/7067.371.7VB>

Издавачи

Институт за међународну политику и привреду, Београд
Институт за стратегијска истраживања, Београд

За издавача:

др Гордана Мишев, вршилац дужности директора
Института за међународну политику и привреду, Београд

Уредници:

др Вељко Благојевић, виши научни сарадник,
Институт за међународну политику и привреду, Београд
др Драган Станар, професор, Универзитет одбране
– Институт за стратегијска истраживања, Београд

Рецензенти:

др Стеван Недељковић, ванредни професор,
Универзитет у Београду, Факултет политичких наука
др Милован Суботић, виши научни сарадник,
Институт за стратегијска истраживања
др Небојша Вуковић, научни сарадник,
Институт за међународну политику и привреду

Техничка обрада:

Сања Баловић

Тираж: 50 примерака

Штампа (ЦД):

Институт за међународну политику и привреду, Београд

ISBN 978-86-7067-371-7

Научни одбор:

др Гордана Мишев,
директор Института за међународну политику и привреду
др Драган Станар, директор Института за стратегијска истраживања
пуковник др Срђан Благојевић, Института за стратегијска истраживања
пуковник др Срђан Старчевић, Ректорат Универзитета одбране
др Вељко Благојевић, виши научни сарадник, Институт за
међународну политику и привреду
др Душан Пророковић, виши научни сарадник, Институт за
међународну политику и привреду
др Наташа Станојевић, виши научни сарадник, Институт за
међународну политику и привреду
др Владимир Ајзенхамер, Универзитет у Београду – Факултет
безбедности
др Петар Станојевић, Универзитет у Београду – Факултет безбедности
др Милан Игрутиновић, научни сарадник, Институт за европске
студије

Организациони одбор:

Никола Прерадовић, Институт за стратегијска истраживања
Александар Богићевић, Институт за стратегијска истраживања
Анђелија Ђукић, Институт за стратегијска истраживања

Садржај

РАЗУМЕВАЊЕ ОДВРАЋАЈУЋЕ УЛОГЕ ЦИВИЛНЕ КОМПОНЕНТЕ ТОТАЛНЕ ОДБРАНЕ: ТЕОРИЈСКИ ОКВИР И СЛУЧАЈ СРБИЈЕ Милан Игрутиновић	11
КАКО ДО ТОТАЛНЕ ОДБРАНЕ? Петар Станојевић	12
ЕКОНОМСКА ОТПОРНОСТ У КОНЦЕПТУ ТОТАЛНЕ ОДБРАНЕ Наташа Станојевић	14
ИЗАЗОВИ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ КОНЦЕПТА ТОТАЛНЕ ОДБРАНЕ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ Вангел Милковски	15
ЕТИЧКА ДИМЕНЗИЈА КОНЦЕПТА ТОТАЛНЕ ОДБРАНЕ Драган Станар	17
ИЗМЕЂУ RAND-А И РУБИКОНА: ЦИВИЛНИ ЕКСПЕРТИЗА У СИСТЕМУ ТОТАЛНЕ ОДБРАНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ Владимир Ајзенхамер	18
СТРАТЕШКА ЛОГИКА ТОТАЛНЕ ОДБРАНЕ У ДОБУ ВЕШТАЧКЕ ИНТЕЛИГЕНЦИЈЕ: АЛГОРИТАМСКА ОТПОРНОСТ Александар М. Павић	21
ПЕРЦЕПЦИЈА СТРАТЕШКОГ ОКРУЖЕЊА И ТОТАЛНА ОДБРАНА Никола Прерадовић	23
(НЕ)МОГУЋА МИСИЈА: ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА КОНЦЕПТА ТОТАЛНЕ ОДБРАНЕ НА ЛОКАЛНОМ НИВОУ Михајло Копања	25

УЛОГА ПОЛИТИЧКИХ НАУКА У КОНЦЕПТУ ТОТАЛНЕ ОДБРАНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ Марија Ђорић	27
КОМПЛЕМЕНТАРНОСТ КОНЦЕПТА ТОТАЛНЕ ОДБРАНЕ И КОНЦЕПТА ДРУШТВЕНЕ ОТПОРНОСТИ Милош Р. Миленковић	28
САВРЕМЕНИ ИЗАЗОВИ САЈБЕР ПРОСТОРА У ОКВИРУ ТОТАЛНЕ ОДБРАНЕ: АНАЛИЗА МЕЂУНАРОДНИХ ПРАКСИ И ПОТЕНЦИЈАЛ ПРИМЕНЕ У СРБИЈИ Александар Богићевић	30
САЈБЕР ОТПОРНОСТ КАО СТРАТЕШКА ОБАВЕЗА У КОНЦЕПТУ ТОТАЛНЕ ОДБРАНЕ Дејан Вулетић	32
ВЕЛИКА СТРАТЕГИЈА У ОСНОВИ КОНЦЕПТА ТОТАЛНЕ ОДБРАНЕ Милинко С. Врачар	34
ЗНАЧАЈ ПСИХОЛОШКЕ ДИМЕНЗИЈЕ ОТПОРНОСТИ У ОКВИРУ КОНЦЕПТА ТОТАЛНЕ ОДБРАНЕ Урош Миљковић	36
ИСТОРИЈСКИ КОНТЕКСТ РАЗВОЈА КОНЦЕПТА ТОТАЛНЕ ОДБРАНЕ У ЈУГОСЛАВИЈИ Татјана Милошевић	38
ГЕРИЛСКО РАТОВАЊЕ КАО ДЕО СРПСКЕ ВОЈНЕ ДОКТРИНЕ 1848-1918. ГОДИНЕ Далибор Денда	40
КОНЦЕПТУАЛИЗАЦИЈА (ТОТАЛНЕ) ОДБРАНЕ КАО ОСНОВ СТРАТЕГИЈСКО-ДОКТРИНАРНОГ УРЕЂЕЊА СИСТЕМА ОДБРАНЕ Срђан Благојевић	41

МОГУЋНОСТИ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ ИСКУСТАВА ЕВРОПСКИХ ДРЖАВА НА РАЗВОЈ СИСТЕМА ОДБРАНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ Анђелија Ђукић	43
КОГНИТИВНА БЕЗБЕДНОСТ У КОНЦЕПТУ ТОТАЛНЕ ОДБРАНЕ Душан Пророковић	45
КОНЦЕПТ СТРАТЕШКИХ КОМУНИКАЦИЈА КАО НУЖАН УСЛОВ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ КОНЦЕПТА ТОТАЛНЕ ОДБРАНЕ У СРБИЈИ Вељко Благојевић	46

САЈБЕР ОТПОРНОСТ КАО СТРАТЕШКА ОБАВЕЗА У КОНЦЕПТУ ТОТАЛНЕ ОДБРАНЕ*

Дејан Вулетих**

Универзитет одбране

– Институт за стратегијска истраживања

Сажетак

Сајбер отпорност добија све значајније место у савременим приступима националној безбедности, нарочито у оквиру концепта тоталне одбране. У условима учесталих и све сложенијих сајбер претњи, безбедност се више не заснива искључиво на спречавању напада, већ на способности система да издржи поремећај, ограничи последице и настави функционисање у отежаним условима. У том смислу, сајбер отпорност се издваја као једна од основних претпоставки стабилности институција, критичне инфраструктуре и друштва у целини. Рад разматра кључне аспекте овог концепта, пре свега кроз питање одржавања рада државних органа у условима сајбер напада, као и кроз механизме опоравка који омогућавају постепено и контролисано враћање система у функцију. Посебна пажња посвећена је техничким и организационим решењима, попут редувантних система, резервних копија и алтернативних канала комуникације, који умањују последице прекида рада. Истовремено се указује на значај унапред припремљених планова деловања, сценарија и редовних вежби, који доприносе бржем и ефикаснијем реаговању у кризним ситуацијама и смањују ниво неизвесности. Посебно место има људски фактор, који у великој мери одређује ниво отпорности система. Кроз континуирано образовање, обуку и развој безбедносне културе, смањује се ризик од грешака и повећава способност адекватног реаговања у сложеним условима. У том контексту, сарадња између државних институција, система одбране и приватног сектора добија посебан значај, јер се отпорност не може

---

* Овај рад је настао у оквиру научноистраживачког пројекта „Претпоставке оптималне имплементације концепта тоталне одбране у Републици Србији” (ИСИ/ДХ/1/26-28), који финансира Министарство одбране Републике Србије, а реализује Институт за стратегијска истраживања Универзитета одбране у Београду.

** E-mail: dejan.vuletic@mod.gov.rs, <https://orcid.org/0000-0001-9496-2259>.

градити изоловано. Сајбер отпорност се тако сагледава као динамичан процес који подразумева стално прилагођавање и унапређење капацитета у складу са променама у безбедносном окружењу.

Кључне речи: сајбер отпорност, тотална одбрана, управљање кризама.